პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერწყმეთ!

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზიკურ კულტურისა და სპორტის კომიტეტის და პროფსაბჭოთა რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО

Орган Комитета по физической культуре и спорту при Совете Министров ГССР и республиканского Совета профсоюзов

№ 217 (6272)

1978 წ. 4 ნოემბერი, შაბათი.

ფასი 3 კაპ.

გაზეთი გამოდის 1934 წლის 13 აპრილიდან

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲫᲚᲘᲠᲗᲐ ᲓᲔᲞᲝᲜᲔᲜᲢᲠᲐᲪᲘᲐ

4 ნოემბერს თბილისში, საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის დიდ დარბაზში გაიმართა საქართველოში მიმდინარე საბჭოთა ლიტერატურის დღეების საზეიმო დახურვა.

ჩვენი ქვეყნის ხალხთა ძმობის გადაშლილ წიგნში ახალი ფურცელი ჩაიწერა. მისი ავტორი გახდა თითქმის ყველა მოკავშირე რესპუბლიკის, მოსკოვისა და ლენინგრადის ასორმოცდაათი ლიტერატორი, ჩვენი რესპუბლიკის ათასობით მშრომელი, ამ ბედნიერ დღეებში გული რომ გადაუშალეს ძვირფას სტუმრებს და ჩაახედეს თავის ყოფასა და შრომაში.

საღამო შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა **ვ. სირაძემ.**

ქართული მწერლობის ყველა მეგობრის სახელით სსრ კავშირის მწერალთა კავშირთან არსებული ქართული ლიტერატურის საბჭოს საქმიანობაზე ილაპარაკა მისმა თავმჯდომარემ **კონსტანტინე სიმონოვმა.**

სიტყვებით გამოვიდნენ პოეტები **მიხეილ დუდინი, ევგენი დოლმატოვსკი, ვიქტორ ბოკოვი, რიმა კაზაკოვა,** პროზაიკოსები **ვლადიმერ პოპოვი, ვიქტორ ტელეშოვი, გუნარ პრიედე, ტაში ყურბანოვი, კრიტიკოსები ლეონიდ ნოვიჩენკო, იური სუროვცევი,** აგრეთვე, ჩვენი საზღვარგარეთელი სტუმრები, საქართველოში მიმდინარე საბჭოთა ლიტერატურის დღეების მონაწილენი — ჩეხოსლოვაკიის მწერალთა კავშირის გამგეობის მდივანი **იოზეფ კადეცი,** ცნობილი ვიეტნამელი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე **ნგუენ ჰონგი,** პოლონელი მწერალი **ზდისლავ ჰორავსკი.**

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ვ. სირაძემ საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს სახელით დიდი მადლობა მოახსენა სსრ კავშირის მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელობას საქართველოში საბჭოთა ლიტერატურის დღეების მოწყობისათვის.

საქართველოში საბჭოთა ლიტერატურის დღეების დამთავრებისადმი მიძღვნილ საღამოს დასწრნენ ამხანაგები **შ. კიკნაძე, გ. კოლბინი, თ. მენთეშაშვილი, ზ. პატარიძე, ე. შევარდნაძე, თ. მოსაშვილი, ქ. შარტავა, ო. ჩერქეზია.**

* * *

2 ნოემბერს თბილისელებმა ძეგლი გაუხსნეს პოეტ-ტრიბუნს, რევოლუციის შთაგონებულ მეხოტბეს ვლადიმერ მაიაკოვსკის. ძეგლი აღიმართა მეგობრობის პროსპექტზე.

ვ. მაიაკოვსკის ძეგლის გახსნისადმი მიძღვნილ მიტინგს დასწრნენ ამხანაგები **შ. კიკნაძე, გ. კოლბინი, თ. მენთეშაშვილი, ზ. პატარიძე, ვ. სირაძე, ე. შევარდნაძე, თ. მოსაშვილი, ო. ჩერქეზია. (საქინფორმი).**

კოსმოსის გმირები მშობლიურ მიწაზე

საბჭოთა მეცნიერებამ და ტექნიკამ კოსმოსური სივრცის ათვისებაში ახალი უთვალსაჩინოესი მიღწევა მოიპოვა. წარმატებით დამთავრდა კოსმონავტიკის ისტორიაში ყველაზე ხანგრძლივი პილოტირებული ფრენა, რომელმაც 140 დღეს გასტანა.

1978 წლის 2 ნოემბერს 14 საათს და 05 წუთზე მოსკოვის დროით, „სალუტ-6" — „სოიუზ" ორბიტული კომპლექსის ბორტზე დადგმული მეცნიერულ-ტექნიკური ექსპერიმენტის პროგრამის შესრულების შემდეგ, **კოსმონავტები ალექსანდრე ვლადიმერ ვასილის ძე კოვალიონოკი და ალექსანდრე სერგის ძე ივანჩენკოვი დედამიწაზე დაბრუნდნენ.** „სოიუზ-31" კოსმოსური ხომალდის დასაშვები აპარატი დაჯდა საბჭოთა კავშირის ტერიტორიის გათვალისწინებულ რაიონში ქალაქ ჯეზყაზგანის სამხრეთ-აღმოსავლეთით 180 კილომეტრზე.

კოსმონავტიკის ისტორიაში ყველაზე ხანგრძლივი პილოტირებული ფრენის მანძილზე მიღებულ მეცნიერულ-ტექნიკური კვლევისა და ექსპერიმენტების შედეგებს ფართოდ გამოიყენებენ საბჭოთა კავშირისა და სხვა სოციალისტური ქვეყნების მეცნიერების, ტექნიკისა და სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგში.

რთული სამეცნიერო-კვლევითი კომპლექსის შექმნა, რომელშიც შედის „სალუტ-6" ორბიტული სადგური ორი საპირისპირო კვანძით, „სოიუზ" პილოტირებული კოსმოსური ხომალდები და „პროგრეს" ავტომატური საკვირთო ხომალდები, საბჭოთა კოსმოსური მეცნიერებისა და ტექნიკის უთვალსაჩინოესი ინჟინერულ-ტექნიკური მიღწევაა, რომელიც ფართო პერსპექტივებს სახავს მთელი კაცობრიობის საკეთილდღეოდ.

დიდი კოსმოსური პროგრამის წარმატებული განხორციელება შესანიშნავი საჩუქარია სამშობლოსათვის დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 61-ე წლისთავის დამდეგს.

„სალუტ-6" — „სოიუზ" ორბიტული სამეცნიერო-კვლევითი კომპლექსის ხანგრძლივი კოსმოსური ფრენის მომზადებისა და განხორციელების მონაწილე მეცნიერებს, კონსტრუქტორებს, ინჟინრებს, ტექნიკოსებსა და მუშებს, კოლექტივებსა და ორგანიზაციებს, კოსმონავტებს ვლადიმერ ვასილის ძე კოვალიონოკს და ალექსანდრე სერგის ძე ივანჩენკოვს გულთბილად მიულოცა სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ.

* * *

„სალუტ-6" პილოტირებული ორბიტული სამეცნიერო სადგურის, „სოიუზ-29", „სოიუზ-30", „სოიუზ-31" კოსმოსური ხომალდებისა და „პროგრეს-2", „პროგრეს-3" და „პროგრეს-4" ავტომატური სატვირთო ხომალდების ფრენის მომზადების, დაშვებისა და განხორციელების მონაწილე საბჭოთა მეცნიერებმა, კონსტრუქტორებმა, ინჟინრებმა, ტექნიკოსებმა, მუშებმა და კოსმონავტებმა უღრმესი მადლობა მოახსენეს სკკპ ცენტრალურ კომიტეტს, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმსა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს იძის გამო, რომ მზრუნველობას და ყურადღებას არ აკლებდნენ მათ კოლექტივებისა და ორგანიზაციების მუშაობას, მადლობა მიუძღვნეს გულთბილი მილოცვისათვის.

* * *

„სალუტ-6" — „სოიუზ" ორბიტული სამეცნიერო-კვლევითი კომპლექსით ხანგრძლივი კოსმოსური ფრენის წარმატებული განხორციელებისა და ამ დროს გამოჩენილი ვაჟკაცობისა და გმირობისათვის **სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებით საბჭოთა კავშირის გმირის წოდება მიენიჭათ და ლენინის ორდენი და „ოქროს ვარსკვლავის" მედალი გადაეცემათ ამხანაგებს ვლადიმერ ვასილის ძე კოვალიონოკსა და ალექსანდრე სერგის ძე ივანჩენკოვს.**

თბილისის „ლოკომოტივი" ფინალში გავიდა

გუშინ, თბილისში „ლოკომოტივის" სტადიონზე გაიმართა რეგბიში საკავშირო თასის გათამაშების თბილისის „ლოკომოტივისა" და სსრ-ს ნახევარფინალური მატჩი. ეს შეხვედრა გასულ კვირას უოდა ჩატარებულიყო, მაგრამ იმის გამო, რომ ი. გაგარინის სახელობის სამხედრო-საჰაერო აკადემიის გუნდი საერთაშორისოთ შეიარაღებული ძალების კოლექტივმა საერთაშორისო მატჩების ჩასატარებლად მიიწვია, რეგბის საკავშირო ფედერაციამ მისი ნახევარფინალური შეხვედრა თბილისის „ლოკომოტივთან" 29 ოქტომბრიდან 3 ნოემბრისთვის გადაიტანა.

გაგარინელებმა ფრანგებთან ორი მატჩი გამართეს. პირველ შეხვედრაში ფრანგ — 6:6 მაღლწეის, ხოლო მეორეში დამარცხდნენ — 3:21.

გუშინდელ ნახევარფინალურ ასპარეზობაში თბილისის რკინიგზელებმა კარგად ითამაშეს, დაამარცხეს მეტოქე (32:12) და ფინალში გავიდნენ.

ფინალური ასპარეზობა გაიმართება კვირას, 5 ნოემბერს თბილისის „ლოკომოტივის" სტადიონზე. თასისთვის იბრძოლებენ მოსკოვის „სლავა" და ჩვენი დედაქალაქის რკინიგზელთა გუნდი. შეხვედრა 16 საათზე დაიწყება.

ᲫᲘᲓᲐᲝᲑᲐ

რიო-დე-ჟანეიროში „მარაკანაზინიუს" ტატამზე

გუშინწინ რიო-დე-ჟანეიროში სტარტი აიღო სტუდენტ ძიუდოისტთა მსოფლიო ჩემპიონატმა. სტადიონ „მარაკანაზინიუს" ტატამზე 20 ქვეყნის 150-მდე მოჭიდავე გამოვა. სპეციალისტები ჩემპიონატის ფავორიტებად იაპონელ და საბჭოთა ძიუდოისტებს თვლიან.

უკვე გამოვლინდნენ გამარჯვებულები ქვემძიმე და მძიმე წონითის კატეგორიებში. წინასწარი ორთაბრძოლები დიდი ალმაცერობით ჩაატარა მაიკოპელმა სტუდენტმა ვლადიმერ გურინმა, ფინალში კი იაპონელი კინძირო მოტოტანი დამარცხა და ჩემპიონის ოქროს მედალს დაეუფლა. მძიმეწონისანთა შორის უძლიერესი იყო ბრაზილიელი ოსვალდო სიმოესი.

გუშინ ასპარეზობაში საშუალო და ქვესაშუალო წონითი კატეგორიის ძიუდოისტები ჩაებნენ. ჩვენი ქვეყნის ღირსებას იცავდნენ ქართველი ფალავნები: გორის პედაგოგიური ინსტიტუტის IV კურსის სტუდენტი ბორის გოგიჩაშვილი და თბილისელი დილარ ხაბულიანი.

20 წლის ბ. გოგიჩაშვილმა ნახევარფინალში დაამარცხა იაპონელი მორილაკი, რომელიც საშუალო წონაში ფაეორიტად ითვლებოდა, მაგრამ გადამწყვეტი ორთაბრძოლა წააგო იტალიელ მარიო ვეკისთან და მეორე ადგილი დაიკავა. ხაბულიანმაც წარმატებით განვლო წინასწარი შეხვედრები, ნახევარფინალში ბრაზილიელ მენანის დაუყრევინა ფარ-ხმალი, მაგრამ ფინალური შეხვედრა უკანასკნელ წამებში დაუთმო იაპონელ იოშიხისე დობას და ასევე ევროპის მედალს დაეუფლა.

ᲭᲐᲮᲠᲐᲙᲘ

17,5 ქულა — 18-დან!

არგენტინის დედაქალაქში მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადაში ექვსი ტურის შემდეგ წინ საბჭოთა კავშირის გუნდები არიან. VI ტურში უნგრეთის კოლექტივთან შეხვედრაში სასაკმე დამარცხა პორტიში, ყაიმით დასრულეს შეხვედრები პეტროსიანმა რიბლისთან, პოლუგაევსკიმ — საჭსთან. ვაჰანიან — ჩოპის პარტია გადადო. ამ ტურის დასარჩენ მნიშვნელოვან შეხვედრებში ასეთი შედეგებია: აშშ — ინგლისი — 2,5:0,5 (1 პარტია გადადებულია), ბულგარეთი — კუბა — 2:1 (1), იუგოსლავია — შეეიცარია — 2,5:0,5 (1), შეეცია — გფრ — 1,5:1,5 (1), პოლონეთი — ფილიპინები — 2:2, დანია — კანადა — 1,5:0,5 (2), ფინეთი — ესპანეთი — 1:0 (3).

V ტურის გადადებულ პარტიაში სასაკი დამარცხდა მაილსთან, პეტროსიანმა ქულა გაიყო სტინთან. ამრიგად, საბჭოთა კავშირისა და ინგლისის მოჭადრაკეთა მატჩი დამთავრდა ფრედ — 2:2. უნდა აღინიშნოს, რომ მსოფლიოს ექს-ჩემპიონ სპასკისთვის ეს დამარცხება პირველია მსოფლიო ოლიმპიადებში მისი მონაწილეობის მთელი ხნის მანძილზე. აქამდე მან მოიგო 43 პარტია და ამდენივე ყაიმით დაასრულა.

ვაჟთა ტურნირში საბჭოთა ნაკრებს აქვს 16,5 ქულა და 1 გადადებული პარტია. აშშ-ს გუნდს — 16 (1).

აბსოლუტურად საუკეთესო შედეგით ექვსი ტურის შემდეგ წინაა ჩვენი ქალთა გუნდი — 17,5 ქულა. მორიგ ტურში საბჭოთა მოჭადრაკე ქალებმა დაამარცხეს ახალი ზელანდიის გუნდი (3:0), ხოლო ფინელებთან წინა ტურის გადადებული პარტიის დამთავრების შემდეგ ასეთივე ანგარიში იქნა ფიქსირებული საბჭოთა კავშირის ნაკრების სასარგებლოდ.

მეორე-მესამე ადგილებზე 13-13 ქულით არიან უნგრეთისა და ესპანეთის მოჭადრაკე ქალები.

რეგბი

„სახლმშენი" — საქართველოს ჩემპიონი

დამთავრდა ჩვენი რესპუბლიკის ჩემპიონატი რეგბიში. უკანასკნელი მატჩებიდან გადამწყვეტი გახლდათ ქუთაისის „სახლმშენისა" და საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის გუნდების ასპარეზობა, რომელიც თბილისის „ლოკომოტივის" სტადიონზე შედგა.

მომავალი ინჟინრების გამარჯვების შემთხვევაში ჩემპიონობისკენ გზა ეხსნებოდა დედაქალაქის „სპარტაკს", რომელსაც ლიდერობის დათმობა სწორედ „სახლმშენთან" დამარცხების შემდეგ მოუხდა. ქუთაისელებს ფრეც ყოფნიდათ უძლიერესი კოლექტივის სახელი რომ მოეხვეჭათ.

ალბათ ამან განაპირობა „სახლმშენისა" და სპი-ს შეხვედრის სიმაძაფრე. გაისიდან საკავშირო პირველობის უმაღლესი ლიგის დებიუტანტი — ქუთაისის გუნდი შესვენებამდე მძაფრ წინააღმდეგობას წაწყდა. მართალია, თამაში სტუმრების ტერიტორიული უპირატესობით მიმდინარეობდა, მაგრამ პოლიტექნიკოსების დაცვა მედგრად იბრძოდა.

ანგარიში ქუთაისელმა ხომაშურიძემ გახსნა — თანაგუნდელთა ერთ-ერთი შეტევის დროს ბურთი მასპინძლების „ქალაქში" შეიტანა. მაგრამ სტუდენტებმა (მამულაშვილი) შესვენებამდე საჯარიმოს ზუსტი დარტყმით ანგარიშში სვეიბა მინიმუმამდე დაიყვანეს — 3:4.

(დასასრული მე-2 გვ.).

სურათზე: საქართველოს სსრ 1978 წლის ჩემპიონი — ქუთაისის „სახლმშენის" გუნდი.

ავტორის ფოტო.

თბილისს ეწვია...

ბოლო დროს ჩვენი რესპუბლიკის შრავალ რაიონში საამო სიომ დაბერა — აღორძინების გზას დაადგა ჩვენი ეროვნული სპორტის საუნჯე — ქართული ჭიდაობა, რომელიც, რა დასამალია და, დიდი სამამულო ომის შემდგომ პერიოდში ერთგვარად დავიწყებას იყო მიცემული. ამ მხრივ მნიშვნელოვანი საქმე გაკეთდა გორის, კასპის, ჭარელის, თელავის, ახმეტას, გურჯაანის, საგარეჯოს რაიონებში.

ქართველ კაცს იმთავიდან უყვარდა სპორტის ეს უძველესი სახეობა, რომელიც ხალხური დღესასწაულების ერთ-ერთი მთავარი შემადგენელი ნაწილი იყო. შემთხვევითი არ არის ის ამბავი, რომ ჭიდაობა ყველაზე მეტად საქართველოს იმ კუთხეებში განვითარდა, მტრის გამუდმებულ თავდასხმებს რომ განიცდიდა.

ჭიდაობა ერთობ პოპულარული იყო თბილისშიც. აქ ხშირად ჩამოდიოდნენ ევროპისა და აზიის სახელოვანი მოჭიდავეები, რომლებსაც ღირსეულ მეტოქეობას უწევდნენ ქართველი ფალავნები. ჭიდაობის დიდი ქომაგები იყვნენ გრიგოლ ორბელიანი, ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი. 1886 წლის 31 აგვისტოს სწორედ ილიას ინიციატივით მოეწყო კულა გლდანელისა და ნესტორ ესებუას შეხვედრა თბილისის საშდაო სარბილზე, ხოლო გასული საუკუნის 80-იანი წლების ბეჭდაუდებელი მოჭიდავე დავით ხიზამბარელი გრიგოლ ორბელიანის ფალავნი გახლდათ.

თბილისში, ნიკიტინისა და იუპატოვის ცირკებში, „იაგორას ბალაგანსა“ და სხვა ადგილებში ყოველ კვირა უქმე დღეებში ეწყობოდა ასპარეზობები ქართულ ჭიდაობაში. ხაქვეყნოდ გაითქვეს სახელი ქართველმა ფალავნებმა კოხტა მაისურაძემ, სანდრო კანდელაკმა, ვანო აბულაშვილმა (ცამბერუა), შაშო ვერელმა...

ქართულმა ჭიდაობამ დიდი ამაგი დასდო ფიზკულტურისა და სპორტის განვითარებას ჩვენს რესპუბლიკაში. კარტოზია, ბალავაძე, ცალქალამანიძე, სხირტლაძე, რუბაშვილი, საღარაძე, რურუა, თედიაშვილი, ჩოჩიშვილი... ამ საქვეყნოდ აღიარებულმა ფალავნებმა სწორედ ნახერხმოყრილ საჭიდაოზე აიდგეს ფეხი.

და აი, ქართული ჭიდაობა თბილისს კვლავ ეწვია. გუშინ სპორტის სასახლეში დაიწყო კომკავშირის 50 წლისთავისადმი მიძღვნილი საქართველოს პროფკავშირთა სპარტაკიადის პროგრამით გათვალისწინებული [illegible] ... ასპარეზობენ „განთიადის“, „ბუნებრივ [illegible] ...ტივის“, „შრომითი რეზერვების“; „კოლმეურნის“, „სპარტაკიასა“ და „ვოდნიკის“ ნაკრები გუნდები. შეჯიბრებაში 50-ზე მეტი სპორტსმენი მონაწილეობს, მათ შორის ცნობილი ფალავნები თ. წითელაური, გ. ნეკრესელაშვილი, ნ. მამულაშვილი, დ. ჯუგაშვილი, შ. კაცაშვილი, გ. ფოთოლაშვილი, მ. ბითარიძე, მ. მუსელიანი, გ. დელიბაშვილი, ს. ჯინორიძე და სხვები.

შეჯიბრება დღეს დამთავრდება.

ქართული ჭიდაობის ტერმინოლოგიის დადგენისთვის

გადაუდებელი საქმე

იბეჭდება განხილვის წესით

ჭიდაობის ყველა საერთაშორისო სახეობისთვის შექმნილია ერთიანი, სტაბილური სახელმძღვანელოები, დადგენილია ფანდების მყარი ტერმინოლოგია, უფრო მეტიც, ჭიდაობა ძიუდო იაპონელმა დაეინებული მოთხოვნით შეტანილია საერთაშორისო ასპარეზობის პროგრამაში და მისი შესაბამისი ტერმინები სხვა ენაზე არ ითარგმნება.

ჩვენს საამაყო ქართულ ჭიდაობას კი, მიუხედავად მისი მრავალსაუკუნოვანი არსებობისა, დღემდე ჯერ კიდევ არა აქვს ერთიანი, დაკანონებული ტერმინოლოგია. ხშირად ამა თუ იმ ფანდის სახელწოდებანი სხვადასხვანაირად გამოითქმება და რომელი უფრო ახლოსაა ჭეშმარიტებასთან, ძნელი დასადგენია.

ქართული ჭიდაობის ფანდები თავისი სტრუქტურის მიხედვით შესაძლოა შემდეგ ჯგუფებად დაიყოს: სარმები, კაურები, მოგვერდები, „თეძოები, ღოჯურები და კისრულები. ამ ჯგუფებში შემავალი ფანდები კი სამ კატეგორიად: შემტევი, თავდაცვითი (მოგერიებითი) და კონტრფანდები. განვიხილოთ თანმიმდევრულად.

შემტევი გარე სარმები:

1. გარე სარმის სამი ვარიანტი: ა) როდესაც ხელები ჩავლებული გვაქვს მოწინააღმდეგის მხრებთან (ლავიწებთან) აქეთ-იქედან ჩოხაში; ბ) როდესაც ერთი ხელი ჩავლებული გვაქვს მხართან, ხოლო მეორე მოჰირდაპირე მხარეს, სარტყელში; გ) როდესაც ხელები ჩავლებული გვაქვს ჩოხაში იღლიებთან.

2. გარე სარმა მოძრაობის დროს; 3. მუხლური გარე სარმა; 4. გვერდითი მოძრაობისას გარე გადაკრული სარმა; 5. ჩოქელა შუა სარმა; 6. ამოსმული შუა სარმა; 7. მკლავჩაკეტილი (შებოჭილი) ამოსმული შუა სარმა; 8. გამოკრული შუა სარმა; 9. გამოკრული შუა სარმა „მარჯვენა-მარჯვენაში“; 10. გამოკრული შუა სარმა „მარცხენა-მარცხენაში“; 11. განგამოკრული შუა სარმა.

გარესარმების თავდაცვითი ფანდები

1. გარე სარმაზე — გარე სარმა; 2. მუხლურ გარე სარმაზე — მუხლური გარე სარმა; 3. ჩოქელა შუა სარმაზე — ფეხის ამორიდება, უკუგადაზნექა; 4. ამოსმულ შუა სარმაზე — ფეხის ამორიდება; 5. კონტრფანდზე „მეორე ფეხში“ (ნამგალა სარმაზე) — ტერფით გამოდება; 6. მკლავჩაკეტილ (შებოჭილ) ამოსმულ შუა სარმაზე — ასკინკილა; 7. გამოკრულ შუა სარმაზე — ფეხის ამორიდება; 8. განგამოკრულ შუა სარმაზე — ფეხის ამორიდება (აცურება).

გარე სარმების კონტრფანდები:

1. გარე სარმაზე — ამოსმული შუა სარმა; 2. გარე სარმაზე — გამოკრული შუა სარმა; 3. მუხლურ გარე სარმაზე — ფეხის აცურებით თეძო; 4. მუხლურ შუა სარმაზე — გამოკრული შუა სარმა; 5. ამოსმულ შუა სარმაზე — მეორე ფეხში (ნამგალა სარმა); 6. ამოსმულ შუა სარმაზე — „წინგდება“; 7. ამოსმულ შუა სარმაზე — „წინ ამოტრიალება“; 8. გამოკრულ შუა სარმაზე — მეორე ფეხში („ნამგალა სარმა“); 9. გამოკრულ შუა სარმაზე — გამოკრული შუა სარმა; 10. გამოკრულ შუა სარმაზე — ფეხის ჩაკეტვით (შებოჭვით) წინ ამოტრიალება (წინგდება).

კაურების შემტევი ფანდები:

1. მუხლქვეშა შუა კაური; 2. მხარიღლიები მუხლქვეშა შუა კაური, 3. მკლაური გარე კაური; 4. ჩაკეტილი შუა კაური წინგდებით; 5. ჩაკეტილი შუა კაური უკუგდებით.

თავდაცვითი ფანდები:

1. მუხლქვეშა შუა კაურზე — „ასკინკილა“; 2. მუხლქვეშა შუა კაურზე — „ტერფის გამოდება“; 3. მკლაურ გარე კაურზე — „ჩაკეტილი კაური“; 4. მკლაურ გარე კაურზე — „ნამგალა კაური“; 5. მკლაურ გარე კაურზე — „უკუგაქნევა“; 6. ჩაკეტილ შუა კაურზე — ჩაკეტილი (ჩაბეეული) ფეხის გაშვებით წინგდება.

კონტრფანდები:

1. მუხლქვეშა შუაკაურზე: ა) წინ ამოტრიალება; ბ) უკუვარდნა: გ) გატაცცაით ამოტრიალება; დ) გამოკრული შუა სარმა. 2. გვერდითი ღოჯური; 3. მკლაურ გარე კაურზე — ზეატაცცაით ზურგით გადაგდება; 4. წელღოჯურით ამოტრიალება; 5. ჩაკეტილი შუაკაურის წინგდებითზე — ღოჯური უკუვარდნა; 6. ჩაკეტილი შუაკაურის უკუგდებითზე — უკუსარმის გამოკერით ღოჯური უკუვარდნა; 7. ჩაკეტილი შუაკაურის წინგდებითზე — წინ ამოტრიალება.

მოგვერდების შემტევი ფანდები:

1. მოკლე მოგვერდი; 2. მოგვერდი; 3. მკლავჩაკეტილი მოგვერდი; 4. ღრმა მოგვერდი; 5. ზურგმოგვერდი; 6. ერთმხრივ ხელების ჩავლებით მოგვერდ-სარმა.

თავდაცვითი ფანდები:

1. მოგვერდებისათვის — მკლავის მიბჯენა—ბარძაყის მიბჯენა; 2. ღრმა მოგვერდისათვის — წყრთის მიბჯენა მუცლის არეში; 3. ზურგ მოგვერდისათვის — ნამგალა სარმა, ქუსლის გამოდება; 4. ერთმხრივი ხელების ჩავლებით მოგვერდ-სარმისათვის — კაური- სარმა; 5. მოგვერდის კონტრფანდის „მკლავჩაკეტილი თეძოსათვის“ — ჩაკეტილი (შებოჭილი) ხელის ამორიდება.

კონტრფანდები:

1. მოგვერდისა და მკლავჩაკეტილი მოგვერდისათვის — კონტრმოგვერდი; 2. მკლავჩაკეტილი თეძო; 3. ზურგმოგვერდისათვის — გვერდითი ღოჯური.

თეძოების შემტევი ფანდები:

1. თეძო; 2. ორმხრივი თეძო; 3. მხარიღლიები თეძო.

თავდაცვითი ფანდები:

1. მუცლის არეში მკლავით მიბჯენით მოწოლა; 2. ნამგალა კაური; 3. უკუსარმა.

კონტრფანდები:

1. ჩაკეტილი შუაკაური „წინგდებით“; 2. ორმხრივი თეძოსათვის — ცალმხრივი თეძო; 3. უკუღოჯური.

ღოჯურები:

1. წინა ღოჯური; 2. უკანა ღოჯური; 3. გვერდითი ღოჯური.

აღნიშნული ფანდები ჭიდაობის მსვლელობაში შექმნილი მდგომარეობის მიხედვით შეგვიძლია გამოვიყენოთ შეტევითი ღონისძიების განხორციელების მომენტში, აგრეთვე, თავდაცვითი და კონტრზომების მიღების დროსაც. ისე, რომ ღოჯურები სამივე კატეგორიის ფანდებს მიეკუთვნებიან.

კისრულების შემტევი ფანდები:

1. ზეზელა კისრული; 2. ზეზელა კისრული მოტაცებით; 3. მკლავკისრული; 4. ჩოქელა კისრული; 5. ზეზელა კისრული ჯვარედინი ხელის ჩავლებით (ჯვარედინი-კისრული); 6. ჯვარედინი ჩოქელა კისრული.

თავდაცვითი ფანდები:

1. ქუსლის გამოდება კანჭში; 2. განხტომი; 3. უკუზნექა.

კონტრფანდები:

1. გვერდითი ღოჯური; 2. უკუღოჯური; 3. ჩოქელა კისრულზე — ჩოქელა კისრული.

• • •

რაკი ქართული ჭიდაობის ტერმინოლოგიის საკითხს შეეხეთ და ფანდები პირობითად ჯგუფებად და კატეგორიებად დავყავით, ერთი საკითხიც უნდა მოვიხსენიოთ: ვასილ ელოშვილის წიგნში „ქართული ჭიდაობა“ ფანდები ასევე 6 ჯგუფადაა დაყოფილი, ოღონდ „თეძოების“ ჯგუფის ნაცვლად შეტანილი „ცერულის“ ჯგუფი, ამავე დროს უგულვებელყოფილია კონტრფანდები.

როგორც თვით სიტყვიდან გამომდინარეობს, შემტევი ფანდი იგივე თავდასხმითია. შემტევი ფანდი უნდა ხორციელდებოდეს სწრაფ ტემპში, მოწინააღმდეგისათვის მოულოდნელ ვითარებაში. თავდაცვითი (მოგერიებითი) ფანდები გულისხმობს თავდაცვას შემტევი ფანდებისაგან, იგი უნდა იყოს აქტიური და დროულად განხორციელებული. თავდაცვის დროს პასიურობა ან თავდაცვითი ზომების დაგვიანებით მიღება შედეგს არ იძლევა. კონტრფანდები კი გულისხმობს შემტევ ფანდებზე სპასუხო კონტრშეტევას, კონტრღონისძიების მიღებას. იგი ბოჭავს შემტევი ფანდის განეიტრალებას და ქმნის პირობას მოწინააღმდეგის დასამარცხებლად მის მიერ შემტევი ფანდის გაკეთების მცდელობის მომენტში. არ შეიძლება და, რომც გვინდოდეს ვერ შევძლებთ, კონტრფანდი გამოვიყენოთ შემტევი ფანდის ნაცვლად.

ამავე წიგნში მოთავსებულია ფოტოილუსტრაციები, რომლებიც ქართული ჭიდაობის 21 ძირითად ფანდს ასახავენ. სამწუხაროდ, მათგან მხოლოდ სამ ფანდს — გრძელ მოგვერდს, შუა კაურს უკუგდებით და მკლავ კისრულს აქვს სწორი განმარტება, დანარჩენი 18 ფანდს წარწერები არ შეესატყვისება.

როგორც აღვნიშნეთ, ქართულ ჭიდაობაში ჯერ კიდევ არ არის დადგენილი ფანდების ტერმინთა ერთიანი სისტემა. ფანდების დღემდე ხმარებული ტერმინები თითქმის მეტწილად პირობითია და რა გასაკვირია თუ ამა თუ იმ ფანდს ესა თუ ის ავტორი სხვადასხვანაირად მოიხსენიებს. საჭიროა შეიკრიბოს ყველა დასახელება, გაეკეთდეს სათანადო კლასიფიკაცია, პრაქტიკულად ფანდის ეთეების მსგელობის მიხედვით შეირჩეს ტერმინები და საბოლოოდ დაკანონდეს. ამას კი იოლად შეძლებენ ვეტერანი და თანამედროვე პლეადის კარგად გათვითცნობიერებული მოჭიდავენი და ამ დარგის სხვა სპეციალისტები, კოლექტიური შეთანხმების საფუძველზე.

სასურველია, ეს ნაგულისხმევი, აგრეთვე, ქართული ჭიდაობისათვის მყარი წესების დადგენის საკითხიც.

მ. ფაოფვილი,
სპორტის ოსტატი ქართულ ჭიდაობაში.

ოლიმპიელები — სკოლის სტუმრები

თბილისის 37-ე საშუალო სკოლის პედაგოგიურმა კოლექტივმა და მოსწავლეებმა შეხვედრა მოუწყვეს გამოჩენილ ძმლეოსნებს, ოლიმპიური თამაშების სამგზის ჩემპიონს ვიქტორ სანეევსა და საბჭოთა კავშირის მრავალგზის ჩემპიონს, მსოფლიოს ოლიმპიური თამაშების მონაწილეს ლიუდმილა ივლევას. შეხვედრა შესავალი სიტყვით გახსნა სკოლის დირექტორმა ლიდია პუჩკოვამ, ძვირფას სტუმრებს მიესალმნენ პიონერები და კომკავშირელები. შემდეგ ვ. სანეევმა და ლ. ივლევამ ისაუბრეს თავიანთი სპორტული ბიოგრაფიის საინტერესო ეპიზოდებზე, პასუხი გასცეს მასპინძელთა მრავალრიცხოვან შეკითხვებს.

• • •

სურათზე: ვ. სანეევი და ლ. ივლევა ავტოგრაფების მოყვარულთა შორის.

ჟ. კასრაძის ფოტო.

„სახლმშენი“ — საქართველოს ჩემპიონი

დასასრული

მეორე ტაიმი პირველს არ გაკდა. სტუდენტებს დაღლა დაეტყოთ. „სახლმშენი“ უფრო მოქნილად თამაშობდა და ჯერ გოგავამ, შერე ჩოგოვაძემ კიდევ ორჯერ შეძლეს თბილისელთა ჩათვლის მოედანში ბურთის დაგება. განსაკუთრებით დასამახსოვრებელი იყო ჩოგოვაძის სოლო-რეიდი.

საბოლოოდ „სახლმშენმა“ იმარჯვა (21:3) და ერთი ტურით ადრე გაანაღდა საქართველოს ჩემპიონის სახელი (ბოლო ტურში მან მოუგო ჩოხატაურის „ლელოს“ — 12:3).

„სახლმშენს“ (უფროსი მწვრთნელი შ. ქურციკიძე, მწვრთნელი-მოთამაშე დ. კავთელიშვილი, რეგბისტები რ. ობოლაძე, ზ. ცერცვაძე, ა. ბიტაშა, ბ. გაბუნია, ზ. ლილუაშვილი, თ. ცქიტიშვილი, ა. ალხაზიშვილი, ა. ჩუბინიძე, დ. თუთბერიძე, ბ. ხომაშურიძე, ა. ჩოგოვაძე, გ. ჭვეტაძე, ზ. გოგავა, ა. გურეშიძე, ვ. შვანგირაძე, ბ. ფოცხიშვილი, რ. ფხაკაძე, ბ. ზეზიგაძე) ჩემპიონობა პირველებმა სწორედ შუამავლმა ინჟინრებმა მიულოცეს.

ჭუთაისელი რეგბისტების წარმატება კანონზომიერი იყო. გუნდმა წლევანდელ საკავშირო პირველობის პირველ ლიგაში მატჩები წარმატებით ჩაატარა და ქვეჯგუფში II ადგილის მოპოვებით მიიღო იმ რვა გუნდის ტურნირში მონაწილეობის უფლება, რომელთა დავაში უმაღლესი ლიგის 4 საგზური უნდა განაწილებულიყო. „სახლმშენმა“ ამოცანა აქაც წარმატებით გადაწყვიტა და, აი, ახლა საქართველოს ჩემპიონობაც მოიპოვა.

გუნდის წარმატებას ხელი შეუწყო ქუთაისის სახლმშენებელი კომბინატის დირექციის, პარტიული და პროფკავშირული ორგანიზაციების, საქართველოს სსრ მშენებლობისა და საშენ მასალათა წარმოების პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის ზრუნვამ და დახმარებამ. კომბინატში ფიზკულტურისა და სპორტის მასობრივად განვითარებისთვის არაფერს იშურებენ.

რესპუბლიკის პირველობაში II ადგილი ერგო დედაქალაქის „სპარტაკს“, რომელმაც ბოლო ორ ტურში დაამარცხა „ლელო“ — 18:4 და სამედიცინო ინსტიტუტის გუნდი — 7:6. იგი „სახლმშენს“, რომელმაც საბოლოოდ 18 ქულა მოაგროვა, ქულით ჩამორჩა. III ადგილზე გავიდნენ პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სპორტსმენები 13 ქულა.

თბილისის წამყვანი გუნდების „ლოკომოტივისა“ და „ელვის“ რეზერვების პირველ წყაროს ფუტურად „სპარტაკი“ და „ლელო“ წარმოადგენენ. ამაში დიდი [illegible] სახურება მიუძღვით მათ მწვრთნელებს ბ. კეკელიშვილსა და [illegible] მიქაბერიძეს.

ჩემპიონატმა ამ გუნდების წინსვლა ცხადყო. ახლა „სპარტაკი“ [illegible] და მომავალ ინჟინერთა კოლექტივიც გაცილებით უკეთესად [illegible] შობენ, ვიდრე წინა ჩემპიონატ[illegible]

ჩოხატაურის „ლელომ“ ჭიათურაში (I წრე) მოგროვებულ [illegible] ქულას თბილისში კიდევ 4 დაუმატა და 8 ქულით საერთო IV [illegible] ადგილზე გავიდა. მომდევნო ადგილები ერგოთ სამედიცინო ინსტიტუტისა (4 ქულა) და ჭიათურა (0) გუნდებს.

უნდა ვიგარაუდოთ, რომ ჩოხატაურის, ჭიათურის, მედინსტიტუტის გუნდები ამ ზამთარს [illegible] არ გაატარებენ და გაისად [illegible] სი ადგილებისთვის ბრძოლაში [illegible]

ო. ჭელაშვილი.

ევროპული ფეხბურთის დღე

და მაინც

საფეხბურთო რომანტიკა

თბილისი. ვ. ი. ლენინის სახელობის „დინამოს“ სტადიონი, 1 ნოემბერი.

„დინამო“ (თბილისი) — „ჰერტა“ (დასავლეთ ბერლინი) 1:0 (0:0).

„დინამო“: გოგია, კოსტავა, კათინელაძე, ჩივაძე, გ. მაჩაიძე (სულაქველიძე), დარასელია, ზ. მაჩაიძე, ქორაძე, გუცაევი, უფიანი, შენგელია.

„ჰერტა“: ნიგბური, ზიდატი, ბრიუკი, დიტენბახი, ვაინერი, ნიუსინგი, რასმუსენი (კრეშერი), ბეერი, გრანიტცა, ჰერხდორფი, მილევსკი.

მსაჯი კ. მატსონი (ფინეთი).

გოლი გაიტანა რ. შენგელიამ (57-ე წ.).

გაფრთხილებული არიან გ. მაჩაიძე, დიტენბახი, ვაინერი.

იშვიათად, რომ ერთმა მატჩმა გამოკვეთილად დახატოს საფეხბურთო კოლექტივის სახე, ნათლად და თითქმის ამომწურავად გასცეს პასუხი არა ერთსა და ორ კითხვას. ძნელად თუ მოხდება, რომ ოთხმოცდაათწუთიანი ორთაბრძოლა გუნდის მიერ გავლილ კარგა მოხრდილი გზის შემაჯამებლად და მომავალი გეგმების მოსანიშნად, საერთოდ, სერიოზული ფიქრის საგნად იქცეს.

იშვიათად, რომ ერთადერთ მატჩს ამოდენა პატივი ხვდეს, მაგრამ რატომღაც მგონია — სწორედ ამგვარი ტკივილი იდო კისრად „დინამოსა“ და „ჰერტას“ მეორე, თბილისურმა შეხვედრამ. ეს ყველაფერი იმთავითვე განპირობა შექმნილმა სიტუაციამ: მატჩი — პრინციპული, ამოცანა — კონკრეტულზე კონკრეტული. უთუოდ ანგარიშგასაწევია ისიც, რომ ჩვენს გუნდს იმ დღეს სავსებით განსხვავებული ხელწერისა და საფეხბურთო იდეების მიმდევარი მეტოქე ჰყავდა. ყოველ შემთხვევაში, მსაჯის საფინალო სასტვენის შემდეგ მაინც აშკარა გახდა, რომ სამი წელიწადი აღმავლობის გზაზე მდგომი გუნდი კიდევ ერთ ზღუდეს მიადგა, ზღვარს, რომლის იქით, ეეჭველია, სწორედ ის თეხბურთი იწყება, ხვალ თუ არა ზეგ მაინც სანერვნოდ რომ უნდა იქცეს. ასეთია ქართული ფეხბურთის თაყვანისმცემელთა სურვილი, ამას მოითხოვს განვითარების მარტივი კანონი.

ორბურთიანი ვალი მართლაც ძნელად გასასტუმრებელია თუნდაც აშკარად სუსტ მეტოქესთან. „ჰერტა“ კი არც ასეთია რიცხვს მიკუთვნება და არც ის გუნდია, წამით მოდუნების ან გრძნობების ალოლის უფლება მისცეს თავს. თუმცაღა, ისედაც ცნობილი ფაქტია, რომ ეს თვისებები უკლებლივ მოეძებნება ბუნდესლიგის პირველობაზე მოთამაშე ყველა კოლექტივს.

მატჩის პირველი წუთები. ერთადერთი გამოსავალი შეტევაა და სწორედ ასე იქცევა „დინამოც“. ჰერტა საკუთარ ნაპუშში იკეტება, შეიარდად, ფაკი-ფუცის გარეშე იგერიებს მასპინძელთა იერიშს.

მთელი პირველი ტაიმი გაგრძელდება ეს შეტევა, 45 წუთის განმავლობაში ბურთი იშვიათად მოსცილდება სტუმართა საჯარიმოს, საკმაოდ იქნება საგოლე მომენტებიც, გუნდები ისე წავლენ შესვენებაზე, რომ ტაბლოზე გულშემატკივართათვის ერთობ უსიამო ნულები იქნება დანთებული.

პირველი წუთებიდანვე ნათელი ხდება გერმანელ ფეხბურთელთა საბამაშო სქემა თუ ტაქტიკა, ასე საგულდაგულოდ რომ დამალა შეკრთნელმა კლიოტცერმა. დინამოელთა მთელი თავდასხმა და ნახევარდაცვა პერსონალურ მეთვალყურეობაში მოექცა. უბის წიგნაკში პირველი ჩანაწერი ჩნდება: გუცაევს — № 4, შენგელიას — № 2, უფიანს — № 5, დარასელიას — № 8, მანუჩარ მაჩაიძეს — № 7, ქორაძეს — № 6. ტკბილად მახსენდება ამგვარი საქმიანობით ცნობილი „ინტერნაციონალეც“ კი. მერე რამდენჯერმე შევამოწმე ეს ჩანაწერი — არავითარი ცვლილება; წყვილები განუშორებლად მოძრაობენ მინდორზე. უთუოდ მართალი იყო კლიოტცერი, თვითშერნაკიდან ჩამოსვლისთანავე რომ თქვა სქემებზე ნუ ვილაპარაკებთო.

ამ მკაცრი პრესინგის პირობებშიც კი თბილისელები საკმაოდ სახიფათოდ უახლოვდებან ნიგბურის კარს. ხიფათის თავიდან ასაცილებლად გერმანელები არც აკრძალულ ილეთებს თაკილობენ. სამწუხაროდ, შეხვედრის არბიტრი მატსონი ასეთ შემთხვევებში გაუგებარ ლიბერალობას იჩენს სტუმართა მიმართ.

მე-19 წუთი. მარჯვენა ფლანგიდან მცველებს გაცილებული გუცაევი ზედ მეკარის საჯარიმოსთან შეაჩერა სარმამ. თამაში გაგრძელდა.

არც თუ იშვიათად ერთადერთი სასტვენი მოუცილებელ დაღს ასვამს მატჩის მსვლელობასაც და მის შედეგსაც. ბუნებრივია ახლა კაცი ვერ იტყვის, როგორ წარიმართებოდა შემდგომი ორთაბრძოლა, მსაჯს ის, ვფიქრობ, უდავო პენალტი რომ „შეენიშნა“, ვერავინ იტყვის, რომ „დინამო“ სასურველ მიზანს მიაღწევდა, მაგრამ ერთი ცხადია: პირველ ტაიმშივე გატანილი გოლი თბილისელებს ბევრად გაუადვილებდა ამოცანას.

თუმცა, თავი დავანებოთ მკითხველობას, რადგან არდანიშნულ პენალტს არც ურტყამენ და ისევ სჯობს მაშინვე დაივიწყო კაცმა. დავიწყა „დინამომაც“ და სწორადაც მოიქცა.

23-ე წუთი. ყიფიანის ლამაზი თავიური დარტყმა.

32-ე წუთი. სტუმართა მცველი ხელით თამაშობს.

მე-40 წუთი. ყიფიანის მიერ კარისკენ ჩაწოდებულ ბურთს ფეხის დახვედრაღა აკლდა.

45-ე წუთი. დარასელიას ძლიერად დარტყმული ბურთი ოდნავ სცდება „ჰერტას“ კარს.

მატჩის პირველ ნახევარს თბილისელებმა დიდძალი ენერგია შეალიეს და ფაქტიურად ხელცარიელნი წავიდნენ შესვენებაზე. გუნდს, რა თქმა უნდა, ხელი არ აუღია შემდგომ ბრძოლაზე, მაგრამ განახევრებული იმედის ფსიქოლოგიური კვალი და ფიზიკური დაღლილობა უკვე შესამჩნევად იგრძნობოდა მეორე ტაიმში, განსაკუთრებით კი 57-ე წუთამდე, სანამ კანთელაძის გადაწოდების შემდეგ შენგელიამ, ზურგით რომ იდგა მეტოქის კარისკენ, ზუსტი დარტყმით ბოლოსდაბოლოს გასაღები არ მოარგო „ჰერტას“ კარს — 1:0. იმედი საოცარი რამაა, და თბილისელებმაც გამონახეს საიმედო ძალა, რომ კვლავ გაეგრძელებინათ იერიში. „დინამო“ ზედიზედ აწოდებს კუთხურებს, სტუმართა საჯარიმოში ერთთავად ტრიალებს გოლის აჩრდილი, მაგრამ ვერ იქნა და ვერა... მერე „ჰერტამაც“ გამოიღო ხელი (პირველყოვლისა ფიზიკური გამძლეობის ხარჯზე) და...

დამახსომდა ბოლო სკენა. დასავლეთბერლინელი ფეხბურთელები დაუფარავად გამოხატავდნენ სიხარულს — საბოლოო გამარჯვება იოლად არ მოსულა.

ამ მატჩმა მართლაც გაჩინა უამრავი საფიქრალი. ეეჭველია, რომ თბილისის „დინამო“ კიდევ ერთ ზღუდეს მიადგა. თუმცა მოვუვეთ თავიდან.

ყველაზე სკეპტიკურად განწყობილი კაციც კი ვერ უარყოფს ჩვენი გუნდის სამწლიან აღმასვლას. ამას არც სიტყვების კორიანტელი სჭირდება, არც ტაქტიკასა და საფეხბურთო თეორიაში ქექვა — გუნდი ასეთი და ასეთი გახდა. ამგვარ და ამნაირ ფეხბურთს თამაშობსო. ფაქტები თვალწინ, ყველას დასანახავად აწყვია. ეს ფაქტები კოლექტივის მიერ ნაჩვენები შედეგია, რომელიც ითვლება კიდეც შეფასების უტყუარ საშუალებად.

წლევანდელ საფეხბურთო სეზონში დინამოელებს ორად ორი მატჩიღა დარჩათ სათამაშო. თავი დავანებოთ ამ მატჩების პროგნოზებს, მთავარია გუნდმა მოიპოვოს და ალბათ მოიპოვებს კიდეც იმ ერთადერთ საჩემპიონო ქულას. მაგრამ იმ ორი მატჩის გარეშეც უკვე შეიძლებოდა საუბარი „დინამო“-78-ზე, უკვე შეიძლება საუბარი ხვალინდელ დღეზე.

ყველას კარგად გვახსოვს სამი წლის წინანდელი კოლექტივი, ვერც საფეხბურთო ძალით რომ დაიკვეხნიდა და ბუნებრივია, არც შედეგი ჰქონდა სახარბიელო. გუნდი უფრო ბრძყვიალა ბუშტს წაგავდა — ლამაზად თამაშობდა. ეს იყო და ეს. ახალმა მწვრთნელმა იმით დაიწყო, რომ „დინამოს“ არაფრის მაქნისი ბრძყვიალება ჩამოაცალა. გუნდი შეიკრა, საქმიანი გახდა. მართალია, დაიკარგა ქართული ფეხბურთისთვის დამახასიათებელი ზოგი თვისება თუ შტრიხი, მაგრამ იმ ხანებში ალბათ ასეც იყო საჭირო. მთელი შარშანდელი სეზონი „დინამოს“ ამ ახალი, უნდა ითქვას, რომ უჩვეულო ტანსამოსის მორგება-შეჩვევას დასჭირდა. ხმებიც კი გაისმა — გუნდი მეტისმეტად რაციონალურ, ცივ, ქართული ხასიათისთვის უუფერულ ფეხბურთს თამაშობსო. ხმები ხმებად დარჩა, მწვრთნელებმა კი თავისი საქმე განაგრძეს.

ახლა უკვე შეიძლება ითქვას, რომ წლეულს კოლექტივმა ორი მეტად მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადადგა წინ. შარშანდელი სეზონის გაკვეთილების გათვალისწინებით შედარებით თანაბრად განაწილდა ძალები — თბილისის „დინამო“ თანდათან, მატჩიდან მატჩამდე უმატებდა და ფინიშზე ფერდაკარგული არ მოსულა. ევროპული ტურნირების ვადების ფონზე ამ მიმართებით ალბათ კიდევ არის გადასაჭრელი პრობლემები, მაგრამ ყველაფრით იგრძნობა, რომ ამასაც მოევლება. უფრო საგულისხმო იყო მეორე ნაბიჯი: „დინამოს“ ხელმძღვანელობამ ახლა უკვე შესაძლებლად ჩათვალა და გუნდს ქართული ფეხბურთისთვის ორგანული ფერებიც ნელ-ნელა დაუბრუნა. ჩამოყალიბდა ერთგვარი მოდელი, რა თქმა უნდა, სრულყოფილი არა, მაგრამ მაინც მოდელი, თანამედროვე ფეხბურთის მოთხოვნებიც და ჩვენი ტრადიციაც რომ გაერთიანა.

აი ამ დაუხვეწავი სახით დაუდგა წინ დასავლეთ გერმანული ფეხბურთის ტიპიურ წარმომადგენელს ჩვენი გუნდი. დაუდგა და დამარცხდა. გაიმარჯვა ეკონომიურმა, უაღრესად პრაქტიკულმა სტრატეგიამ, ტაქტიკამ და სტილმა ერთად აღებულმა. აქ უნებურად ჩნდება კითხვა. რომელი? რაციონალიზმს შეზავებული რომანტიზმი თუ მხოლოდ რაციონალური, უღრესად პრაქტიკული? და მაინც პირველი, რადგან ის ფეხბურთი, „ჰერტა“ და მისი მსგავსნი რომ თამაშობენ, დიდი სიმაღლეების დასაპყრობად საკმარისი არ არის (სამუთი? თუნდაც გფრ-ის ნაკრების უფერული თამაში და ასეთივე უფერული შედეგი უკანასკნელ მსოფლიო ჩემპიონატში), და მაინც რომანტიზმი; რადგან ცივი გონება ყოველთვის უძლური იყო და იქნება საბოლოო სტაყვა თქვას იქ, სადაც შეუპოვრობაზე აშენებული ოცნებაა.

ი. ბერიაშვილი.

სამივე სურათზე განვლილი მატჩის ერთი საფეხბურთო ეპიზოდია. ადგილადილი. მეტოქე. მცველებით გარშემორტყმულმა ყიფიანმა ბურთი მიიღო, თავზე გადაუტარა მცველებს და... ბურთმა დაუბრკოლებლად განაგრძო გზა, ფორვარდი კი ადგილზე დარჩა. საუურადღებოა ის ფაქტი, რომ ეს უველაფერი „ჰერტას“ საჯარიმო მოედანზე მოხდა, მხატვის სასტვენი კი ხდუმდა.

ა. კოტორაშვილის ფოტოები.

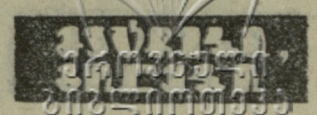

1 ნოემბერს, ევროპულ საკლუბო ტურნირებს გამოაკლდა ჩვენი ქვეყნის სხვა 2 კლუბიც — კიევის „დინამო“ და მოსკოვის „ტორპედო“.

კიეველები შვეიცის ქალაქ მალმაიში ხვდებოდნენ ადგილობრივ „მალმიოს“. ეს იყო ევროპის ჩემპიონთა თასის განმეორებითი მერვედფინალური შეხვედრა (პირველი, როგორც ცნობილია, გაიმართა ხარკოვში და დამთავრდა ფრედ — 0:0), კიეველებს გამარჯვების გარდა ხელს აძლევდა ფრე ნებისმიერი ანგარიშით (გარდა 0:0-ის), ვინაიდან ამ შემთხვევაში გადამწყვეტი მნიშვნელობა ეძლეოდა მეტოქის მინდორზე გატანილ ბურთებს. მაგრამ ეს ფრე ჩვენი გუნდისთვის მიუღწეველი მიზანი აღმოჩნდა. მართალია, „მალმიოს“ კართან შეიქმნა გოლის გატანის რამდენიმე მომენტი, მაგრამ კიეველებმა ვერც ერთი მათგანი ვერ გამოიყენეს, ამას გარდა, საუკეთესოდ ითამაშეს შეედების მცველებმა და მეკარე მელერმა. რაც შეეხება მასპინძლებს, მათი კონტრშეტევები ერთობ მწყავე და ეფექტური იყო. მე-9 წუთზე ფლანგიდან მოწოდებული ბურთის მოგერიებისას შეცდომა დაუშვა მეკარე იურკოვსკიმ, შემდეგ სახიფათო მომენტს ლიკვიდირება ვერ შეძლო კონკოვმა, ბურთი მიუვიდა სერვინის და დინამოელები იძულებული გახდნენ ცენტრიდან დაეწყოთ თამაში.

36-ე წუთზე რთულ სიტუაციაში საუკეთესოდ ითამაშა კინვალმა და მეორე ბურთი გაგზავნა კიეველთა კარში. ევროპის ჭვეყნების ჩემპიონთა გათამაშების მეოთხედფინალში თამაშის უფლება მოიპოვა „მალმიომ“.

ამ მატჩში კიეველთა რიგებში გამოდიოდნენ: იურკოვსკი, ლოზინსკი (ვერემეევი), ფომენკო, ზუევი, კონკოვი, ბოლტაჩა, ბერეზნოი, ბესონოვი, კოლოტოვი, ხასალისი (ონიშჩენკო), ბლოხინი.

დიდ ინტერესს იწვევდა უეფა-ს თასის განმეორებითი მეთექვსმეტედფინალური მატჩი გფრ-ის ქალაქ შტუტგარტში ამავე სახელწოდების ადგილობრივ გუნდსა და მოსკოვის „ტორპედოს“ შორის. ტორპედელებს პირველი თამაში შინ მხოლოდ მინიმალური უპირატესობით ჰქონდათ მოგებული (2:1) და მთელი თავიანთი შესაძლებლობით უნდა ებრძოლათ წარმატების განსამტკიცებლად. მაგრამ მასპინძლებმა ყველაფერი გააკეთეს რევანშის ასაღებად და აიღეს კიდეც იგი ბურთების იმ სხვაობით, რომელიც მათ ესაჭიროებოდათ მერვედფინალში გასასვლელად. დასავლეთგერმანელებმა ორივე ბურთი გაიტანეს შესვენების შემდეგ და ორივე შემთხვევაში „ტორპედოს“ დაცვაში დაშვებული შეცდომების შემდეგ. პირველად ასეთი შეცდომა მოუვიდა იურინს და მიუღერმა გახსნა ანგარიში, შემდეგ კი, 71-ე წუთზე, მირონოვმა დაკარგა ბურთი შუა მინდორში, „შტუტგარტმა“ გაითამაშა სწრაფი კომბინაცია და ფოლკერტმა გაიტანა მეორე გოლი.

მოსკოვის „ტორპედოს“ შემადგენლობა შტუტგარტში ასეთი იყო: ზარაპინი, პრიგოდა, ფუპკოვი, ბუტურლაკინი, მირონოვი, პეტრენკო, სუჩილინი, ვასილევი, სახაროვი (ტლოპუტნოვი), ივანიუშკინი (გრიშინი), იურინი. გაფრთხილებები მიეცათ ბუტურლაკინს, იურინს და შტუტგარტელ მიულერს.

მოგვყავს 1 ნოემბერს ჩატარებული სამივე ტურნირის მატჩების შედეგები:

ჩემპიონთა თასი

მერვედფინალი. II ტური

„მალმიო“ (შვეცია) — „დინამო“ (კიევი) 2:0 (0:0).

„ნოტინგემ ფორესტი“ (ინგლისი) — აეკ (სალონიკი) 5:1 (2:1).

ფშვ „ეინდჰოვენი“ (ჰოლანდია) — „გლაზგო რეინჯერსი“ (შოტლანდია) 2:3 (0:0).

„კიოლნი“ (გფრ) — „ლოკომოტივი“ (სოფია, ბულგარეთი) 4:0 (1:0).

„გრასჰოპერსი“ (შვეიცარია) — „რეალი“ (მადრიდი, ესპანეთი) 2:0 (1:3).

(დასასრული მე-4 გვ.).

ჯაჭვი, ჯილაჯი

დასასრული

„დინამო“ (დრეზდენი, გდრ) — „ბოკემიანსი“ (ირლანდია) 6:0 (0:0).
„ვისლა“ (პოლონეთი) — „ზბროიოვკა“ (ჩეხოსლოვაკია) 1:1 (2:2).
„ლილესტრომი“ (ნორვეგია) — „აუსტრია“ (ავსტრია) 0:0 (1:4).

თასების თასი
მერვედფინალი. II ტური

„შემროკ როვერსი“ (ირლანდია) — „პანიკი“ (ჩეხოსლოვაკია) 1:3 (0:3).
„სვაროვსკი-ვაკერი“ (ავსტრია)— „იფსვიჩი“ (ინგლისი) 1:1 (0:1).
„ნანსი“ (საფრანგეთი) — „სერვეტი“ (შვეიცარია) 2:2 (1:2).
„ბარსელონა“ (ესპანეთი) — „ანდერლეხტი“ (ბელგია) 3:0 (0:3). პენალტებით — 4:1.
„ბოდე გლიმტი“ (ნორვეგია) — „ინტერნაციონალე“ (იტალია) 1:2 (0:5).
„აბერდინი“ (შოტლანდია) — „ფორტუნა“ (გფრ) 2:0 (0:3).
„ბევერენ-ვაასი“ (ბელგია) — „რიეკა“ (იუგოსლავია) 2:0 (0:0).
„ფერენცვაროში“ (უნგრეთი) — „მაგდებურგი“ (გდრ) 2:1 (0:1).

უეფა-ს თასი
მეთექვსმეტედფინალი. II ტური

„დინამო“ (თბილისი) — „ჰერტა“ (დასავლეთ ბერლინი) 1:0 (0:2).
„შტუტგარტი“ (გფრ) — „ტორპედო“ (მოსკოვი) 2:0 (1:2).
„ბორუსია“ (მიონხენგლადბახი, გფრ) — „ბენფიკა“ (პორტუგალია) 2:0 (0:0).
„დუკლა“ (ჩეხოსლოვაკია) — „ევერტონი“ (ინგლისი) 1:0 (1:2).
„ვალენსია“ (ესპანეთი) — „არჯესი“ (რუმინეთი) 5:2 (1:2).
„ლოზანა“ (შვეიცარია) — „აიაქსი“ (ჰოლანდია) 0:4 (0:1).
„ვესტ ბრომვიჩ ალბიონი“ (ინგლისი) — „სპორტინგი“ (პრაგა, პორტუგალია) 1:0 (2:0).
„ჰიბერნიანი“ (შოტლანდია) — „რეინგი“ (სტრასბურგი, საფრანგეთი) 1:0 (0:2).
„ცრვენა ზვეზდა“ (იუგოსლავია) — „რეალი“ (ხიხონი, ესპანეთი) 1:1 (1:0).
„დუისბურგი“ (გფრ) — „კარლ ცაისი“ (გდრ) 3:0 (0:0).
„ეინტრეგი“ (დანია) — „კუოპიო პალოსეურა“ (ფინეთი) 4:1 (2:0).
„სტანდარდი“ (ბელგია) — „მანჩესტერ სიტი“ (ინგლისი) 2:0 (0:4).
„პოლიტეხნიკა“ (ტიმიშოარა, რუმინეთი) — „ჰონვედი“ (უნგრეთი) 2:0 (0:4).
„არსენალი“ (ინგლისი) — „ჰაიდუკი“ (იუგოსლავია) 1:0 (1:2).
„მილანი“ (იტალია) — „ლევსი-სპარტაკი“ (ბულგარეთი) 3:0 (1:1).

შენიშვნა: შაკი შრიფტით აღნიშნულია გათამაშების შემდგომ წრეში გასული გუნდები.

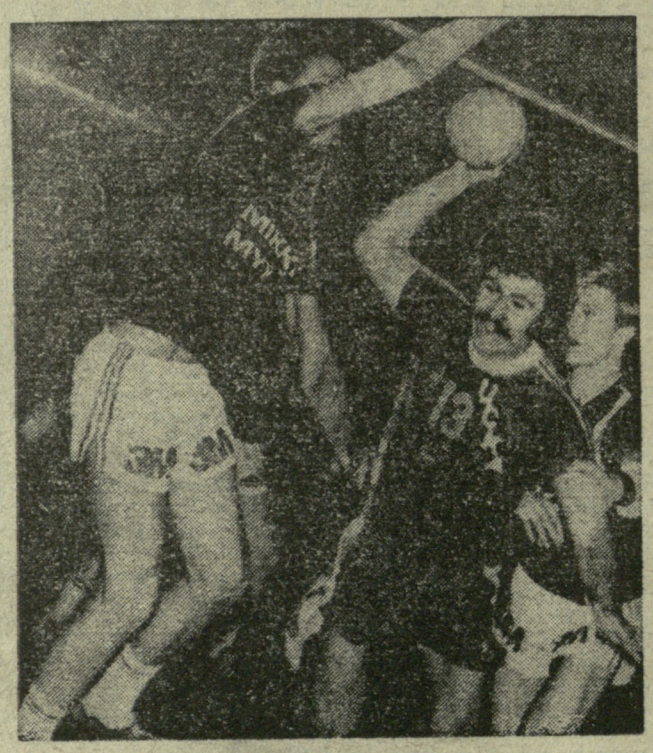

ლიტვის ქალაქ ალიტუსში უმაღლესი ლიგის ვაჟთა გუნდების საკავშირო ჩემპიონატზე ცსკა-მ დაძაბულ ბრძოლაში დაამარცხა მაი — 29:27 (15:17) და ვადაზე ადრე, ზედიზედ მესამედ მოიპოვა ქვეყნის ჩემპიონის ტიტული. აღსანიშნავია, რომ ამ მატჩში მაი-ს გუნდს მთელი პირველი ტაიმი მიჰყავდა 1-2 ქულით, შესვენების შემდეგ კი მისმა მოთამაშეებმა საკმაოდ ბევრი შეცდომა დაუშვეს, რამაც შეხვედრის ბედი არმიელთა სასარგებლოდ გადაწყვიტა.

ზაპოროჟიეს ორი კლუბის — ზაი-სა და ზას-ის მატჩში გაიმარჯვა პირველმა — 29:25 (13:11). გაიმართა კაუნასის „გრანიტასისა“ და ზას-ის გუნდების გამოტოვებული მატჩი. ანგარიშით 33:21 (16:8) გაიმარჯვეს ლიტველმა ხელბურთელებმა.

• • •

სურათზე: უტევს ცსკა...

ფეხბურთი

უმაღლესი ლიგა

2 ნოემბრის მატჩით მოსკოვის „სპარტაკსა“ და ტაშკენტის „ფახთაქორს“ შორის დაიწყო სსრ კავშირის 41-ე საფეხბურთო ჩემპიონატის ბოლოსწინა, 29-ე ტურის მატჩები.

სპარტაკელებმა ამ ტურში კიდევ ერთ წარმატებას მიაღწიეს და გაიმარჯვეს ანგარიშით 2:1 (პირველი ტაიმი 1:0). მასპინძელთაგან ორივე ბურთი გაიტანა იარცევმა, რომელიც 19 გოლით კვლავინდებურად ლიდერობს ჩემპიონატის საუკეთესო სნაიპერთა ხიას („ფახთაქორის“ სპასუხო ბურთი გაიტანა ბაკანოვმა).

მატჩი მიმდინარეობდა დაძაბულ ვითარებაში, მოთამაშეები ხშირად არღვევდნენ წესს. შეხვედრის არბიტრი ი. ბალაკინი (დნეპროპეტროვსკი) იძულებული იყო გაეძევებინა მინდვრიდან ტაშკენტელი კორჩენოვი და ყვითელი ბარათი ეჩვენებინა ტაშკენტელების — უბაიდულაევისა და ბაკანოვის, აგრეთვე სპარტაკელი ხიდიატულინისთვის. ამას გარდა, იარცევმა 31-ე წუთზე არაზუსტად დაარტყა პენალტი და კარს აცილა ბურთი.

ახლა ჩემპიონატის სხვადასხვა ხარისხის მედლების მოპოვების შანსი დარჩა მხოლოდ 4 გუნდს: თბილისის, კიევისა და მოსკოვის დინამოელებს, აგრეთვე, დონეცკის „შახტიორს“. თბილისელებს სათამაშო აქვთ მოსკოვში „ლოკომოტივთან“ და შინ — „ტორპედოსთან“, კიეველებს — შინ „ქაირათთან“ და სტუმრად — „ფახთაქორთან“, მოსკოველ „დინამო“ მიიღებს „არარატს“ და სტუმრად ითამაშებს ბაკურიანში „ბაგატურთან“. ნოემბერს სათამაშო აქვს ლენინგრადში, 11 ნოემბერს — ეწვევა ბაკურიანს.

თბილისელთა უახლოესმა მეტოქემ — მოსკოვის „ლოკომოტივმა“ ბოლო 8 ტურში ქულათა მაქსიმუმი — 6 აიღო და საბოლოოდ გაინაღდა უმაღლეს ლიგაში დარჩენის საკითხი. სახიფათო ზონაში ამჟამად დარჩენილია მხოლოდ 2 გუნდი: „არარატი“ და „დნეპრი“, „არარატი“, რომელსაც 20 ქულა აქვს, მოსკოვში ხვდება „დინამოს“ და შემდეგ უმასპინძლებს „ზარიას“, ხოლო „დნეპრი“ (17 ქულა) მოსკოვში ითამაშებს „ტორპედოსთან“ და შემდეგ თავის მინდორზე მიიღებს „ლოკომოტივს“.

მეორე ლიგა

2 ნოემბერს გაიმართა II ლიგის IV ზონის ფეხბურთელთა გუნდების საკავშირო გათამაშების მორიგი შეხვედრები, რომელთა შესახებ ჩვენი კორესპონდენტები ტელეფონით გვატყობინებენ:

„ლოკომოტივი“ (სამტრედია) — „ბასტელი“ (უფა) 2:1

ამ ბოლო ხანებში სამტრედიის „ლოკომოტივში“ მთელი რიგი ქმედითი ღონისძიებანი იქნა გატარებული დისციპლინის დარღვევის შემთხვევათა აღმოსაფხვრელად და კოლექტივში საერთო კლიმატის გასაჯანსაღებლად. გუნდიდან გარიცხული იქნენ რეჟიმის სისტემატური დამრღვევნი და ყველაფერმა ამან კეთილნაყოფიერი შედეგი გამოიღო. ენერგიული, მონდომებული თამაშით თავი გამოიჩინეს ახალგაზრდებმა, საკმარისია ითქვას, რომ ბოლო 4 მატჩში სამტრედიელებმა მეტოქეთა კარი 17-ჯერ აიღეს, ხოლო საკუთარში გაუშვეს მხოლოდ 2 ბურთი.

რკინიგზელებმა აღმაღლობით ჩაატარეს აღნიშნული მატჩიც. მე-10 წუთზე საკარიმო მოედანზე ბურთი ჩაუწოდა კოხრეიძემ. იქ კარგად შეარჩია ადგილი დეალიშვილმა და ანგარიშიც გაიხსნა. ტაიმის დასასრულს რამდენიმე კონტრიერიში განახორციელეს „გასტელოს“ თავდამსხმელებმა, მაგრამ საიმედოდ ითამაშა მეკარე კიკალეიშვილმა.

შესვენების შემდეგ ლოკომოტიველებმა ხელიდან გაუშვეს ანგარიშის გაზრდის რამდენიმე შესაძლებლობა, ხოლო შემდეგ, 76-ე წუთზე, ჩახუნაშვილი-დეალიშვილის კომბინაცია უფელთა კარში გატანილი მეორე გოლით აღინიშნა. სტუმრებმა მხოლოდ ის შეძლეს, რომ მე-80 წუთზე დამიტროვმა ერთი სასასუხო ბურთი გაიტანა „ლოკომოტივის“ კარში.

ა. ხირაძე.

„დინამო“ (ზუგდიდი) — „ტურბინა“ (ნაბერეჟნიე ჩელნი) 1:0

გათამაშების I წრეში „ტურბინამ“ თავის მინდორზე მარცხი განიცადა ზუგდიდელთაგან, ამიტომ თავგამოდებით იბრძოლა რევანშის ასაღებად, თუმცა მედგარი წინააღმდეგობის მიუხედავად ვერ მიაღწია საწადელს. მასპინძლებმა ოამდენიმე მოფიქრებული, სწრაფი კომბინაცია გათამაშეს, სახიფათო მომენტებიც შექმნეს მოპირდაპირე კართან, მე-15 წუთზე კი „ტურბინას“ ერთ-ერთმა მცველმა აკრძალული ილეთით წააქცია საგოლე პოზიციაში მყოფი ნაჩყებია. პენალტი ზუსტად ზამოიყენა ნაჩყებიამ — 1:0.

მატჩი საკმაო ხანს დინამოელთა უპირატესობით მიმდინარეობდა და მხოლოდ დასასრულისთვის შეძლეს სტუმრებმა კონტრთამაშის შექმნა, მაგრამ აქ მოწოდების სიმაღლეზე აღმოჩნდა „დინამოს“ დაცვა, აგრეთვე, მეკარე კვარაცხელია.

ბ. ალშიბაია.

„დილა“ (გორი) — „ბაზოვიკი“ (ორენბურგი) 2:0

წინა ტურში წაგებული მატჩის კომპენსაცია ორენბურგელმა ფეხბურთელებმა „დილასთან“ სცადეს და მაქსიმალური შესაძლებლობით დაიწყეს თამაში. მათი წინააღმდეგობის დაძლევა საკმაოდ ძნელი საქმე გამოდგა, მაგრამ „დილის“ ფეხბურთელებმა წარმატებით გაართვეს თავი სიძნელეებს, თანდათან გათანაბრეს მდგომარეობა, შემდეგ კი საფუძვლიანად აიღეს ხელთ ინიციატივა, თუმცა პირველ ტაიმში შეღეგის მიღწევა ვერ შეძლეს.

„დილის“ თავდასხმელთა თამაშში სათანადო კორექტივები შეტანილი იქნა მეორე ტაიმში, შეტევებს მიმდინარეობდა უფრო გეგმაზომიერად და მიზანსწრაფულად. „გაზოვიკის“ კართან შექმნილი სახიფათო მომენტისას სტუმრებმა უხეშად ითამაშეს ხაჩატურიანის წინააღმდეგ და მათს კარში დანიშნულ იქნა პენალტი. თაყვანმცემელთა განსნა ანგარიში შემდეგ გორელებმა კიდევ უფრო მოუმატეს ტემპს, გაამეორეს იერიშები და ახალ წარმატებასაც მიაღწიეს — სტოიანმა მეორედ აიღო ორენბურგელთა კარი.

ი. თევდორაშვილი.

„დინამო“ (ბათუმი) — „პროგრესი“ (კიროვაბადი) 9:0

ბათუმის დინამოელებმა მატჩი ჩაატარეს სრული უპირატესობით და იმ 9 გოლის გარდა, რომლებიც გაიტანეს მეტოქის კარში, ვერ გამოიყენეს კიდევ რამდენიმე „რეალური შესაძლებლობა“. ყველა იმ მომენტის ჩამოთვლა, რომლებიც „პროგრესის“ კართან შეიქმნა, შორს წაგვიყვანდა. თამაში ითქმის ცალ კარში მიმდინარეობდა.

დინამოელთა „ბუხჰალტერია“ ამ მატჩში ასე გამოიყურება: 4 ბურთი გაიტანა გორგილაძემ, 2 — ბექანიძემ და თითო — კაკალაძემ, შელიამ და გიორგიადზემ.

ბ. მურვანიშვილი.

გმირის სახელობისა

ბათუმი (ტელეფონით ჩვენი კორ.). აქ კვლავ მოიყარეს თავი ჭაბუკმა ფეხბურთელებმა, რომლებიც იასპარეზებენ სსრ კავშირის გმირის ი. ჯინჭარაძის სახელობის საერთაშორისო ტრადიციულ ტურნირში. გათამაშება ეძღვნება კომკავშირის 60 წლისთავს.

წლევანდელ შეჯიბრებაში მონაწილეობენ პრაზის შარშანდელი მფლობელი — ბულგარეთის ქალაქ ბლაგოევგრადის „პირინი“, ჩეხოსლოვაკიის ქალაქის „ზელ“, მოსკოვის „სმენა“, ლენინგრადის „კრასნი ტრიეგოლნიკი“, ერევნის სპეციალიზებული საფეხბურთო სპორტსკოლა, თბილისის ახალგაზრდული საფეხბურთო სკოლა და ბათუმის „ნორჩი დინამოელი“. გუნდები განაწილებული არიან 2 ქვეჯგუფად, ხოლო ტურნირის დასკვნითი ნაწილი ჩატარდება ნახევარფინალებისა და ფინალის სახით.

I ტურში ბულგარელებმა მოუგეს ლენინგრადელებს — 2:0, ჩეხოსლოვაკიელებმა დაამარცხეს „სმენა“ — 4:1, ხოლო ერევნისა და თბილისის ფეხბურთელთა შეხვედრა დამთავრდა ერევნელთა გამარჯვებით — 2:1.

ბ. მურვანიშვილი.

ჯაჭვებივით ნაჯიჯოლით

სამტრედია

აქ მოეწყო ხის დამმუშავებელი კომბინატის შიდასაკოლექტივო პირველობა ფეხბურთში, რომელშიც მონაწილეობდა 10 გუნდი.

გათამაშებაში წარმატებას მიაღწიეს ავეჯის დამამზადებელი საამქროს ფეხბურთელებმა. მომდევნო ადგილებზე არიან ამწყობი და მერქან-ბურბუშელოვანი ფილების საამქროთა გუნდები.

ი. ნიკოლეიშვილი.

ჭადრაკი

პირადმა შეხვედრამ გადაწყვიტა

თბილისში, ჭადრაკის სასახლეში გაიმართა პიონერთა სასახლეებისა და პიონერთა სახლების ნორჩ მოჭადრაკეთა რესპუბლიკური შეჯიბრება. მასში შვიდმა კოლექტივმა მიიღო მონაწილეობა. თითოეულ გუნდში ოთხი ჭაბუკი და ერთი გოგონა გამოდიოდა.

დასკვნითი ტურის წინ ლიდერობდა თბილისის პირველი გუნდი, რომელიც უახლოეს კონკურენტს — ქუთაისის გუნდს ორი ქულით უსწრებდა. მაგრამ ბოლო ტურში ქუთაისელებმა შეძლეს ლიდერის დამარცხება ანგარიშით 3,5:1,5. ამრიგად, ორივე გუნდმა 30 შესაძლებლიდან 22-22 ქულა მოაგროვა და... ჩემპიონი მათმა პირადმა შეხვედრამ გამოავლინა.

ჩემპიონი გახდა ქუთაისის გუნდი.

მესამე ადგილზეა თბილისის მეორე გუნდი — 20,5 ქულა. მომდევნო ადგილებზე არიან: აფხაზეთი — 19 ქულა, რუსთაველი — 8,5, სამხრეთ ოსეთი — 8.

ა. ნიკოლაძე.

საუკეთესო კოეფიციენტი — ბ. გურგენიძეს

ქუთაისი, 2 ნოემბერი (ტელეტონით, ჩვენი სპეც. კორ.). ვ. ჭარსელაძის მემორიალზე გათამაშდა უკანასკნელი, მე-13 ტური. წარმატებულად ითამაშეს თბილისელმა ოსტატობის კანდიდატებმა თაეიანთ უფროს კოლეგებთან, დიდოსტატებთან: დ. გედევანიშვილი დამარცხდა ე. გუფელდთან, ხოლო ხ. აბმაიფარაშვილი — ა. ლუტიკოვთან.

ს. დოლმატოვმა დაამარცხა ზ. სტურუა, ვ. ლერნერმა — ი. ესტრინი, ვ. ოსნოსმა — მ. პოდგაეცი. ყაბაზე შეთანხმდნენ ბ. გურგენიძე — რ. ხოლმოვი, მ. დვორეცკი — გ. ზაიჩიკი.

ამრიგად, სატურნირო ცხრილის სათავეში ერთდროულად აღმოჩნდა ოთხი მოჭადრაკე: გურგენიძე, ლუტიკოვი, დოლმატოვი და დვორეცკი — 7,5-7,5 ქულა (უკეთესი კოეფიციენტი მათ შორის აქვს ქართველ დიდოსტატს). მე-5 ადგილზეა აბმაიფარაშვილი — 7. 6,5-6,5 ქულა დააგროვეს ხოლმოვმა, გუფელდმა, სტურუამ და გედევანიშვილმა. პოდგაეცსა და ლერნერს 6-6 ქულა აქვთ, ესტრინს — 5, ზაიჩიკს — 4,5.

რედაქტორი ა. ბასილაია

თბილისის „დინამოს“ ვეტერანი ფეხბურთელები იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა თბილისის „დინამოს“ ყოფილი მეკარე, სპორტის ოსტატი

ალექსანდრე (შურა) ანტონის ძე

დოროხოვი

პანაშვიდი 4 XI 19 ს. დაკრძალვა 5 XI 3. ს. ფოთის ქ. № 39.

ბაზეთი გამოდის ყოველდღე, გარდა ორშაბათისა და პარასკევისა. რედაქციის მისამართი: ვრცელი, თბილისი, ლენინის ქ. № 14 დეპეშებისთვის — თბილისი, „ლელო“. ტელეფონები: რედაქტორი — 99-56-14, 93-97-50; რედაქტორის მოადგილე — 99 56-47; პასუხისმგებელი მდივანი — 93-97-52; განყოფილებები: ფეხბურთის — 99-81-71, 93-97-59; მასობრივ-ფიზკულტურული მუშაობის — 93-97-55; სპორტის ბრიგადის — 93-97-61; მოსწავლე და სოფლის ახალგაზრდობის — 93-97 53; ჭადრაკის — 93-97-26; სამბატვრო — 93-97-52; წერილების — 93-97-54; კორექტორები — 93-97-49; გაფორმება — 93-93-81; ფოტოლაბორატორია — 93 97-58; მემანქანეები — 93-97-57.